

Ansökan om undantagslov, 434-12-1204-2, Källavägen 29, 07900 Lovisa

NLIN 01.08.2024 § 104
431/10.03.99.02/2024

Beredning

chefen för stadsplaneringsavdelningen Marko Luukkonen, tfn 0440 555 403, och planläggare Sisko Jokinen, tfn 0440 555 344

Orsak till undantaget: Byggande av en pilotanläggning för väteproduktion på kvartersområde för industri- och lagerbyggnader, i enlighet med den gällande detaljplanen, där man får placera byggnader och strukturer som är nödvändiga för ett kärnkraftverks byggnadsarbete och verksamhet (T-3).

Läge: Fortum Power and Heat Oy (senare Fortum) planerar byggande av en pilotanläggning för väteproduktion i Källa i Lovisa, på en fastighet som är i företagets ägo (434-12-1204-2). Den planerade platsen för pilotanläggningen är belägen på en skogig fastighet utanför Lovisa kraftverksområde. De närmaste bostads- och fritidsbyggnaderna ligger på cirka 300–400 meters avstånd från projektområdet. Avståndet till kärnkraftverksområdet är cirka 1 km.

Byggnadsprojekt som sökanden föreslår

Fortum planerar småskaligt byggande av en pilotanläggning för väteproduktion på sin fastighet. Pilotanläggningens storlek skulle vara liten (1–2 MW) och anläggningen skulle se ut närmast som en tankstation. Det har reserverats en lokal på kraftverksområdet för småskalig lagring av väte, och då skulle man kunna bevara på området antingen tomma eller fulla vätecisterner och -tuber som väntar på transport. Med hjälp av piloten kan man konceptualisera väteproduktion samt få genom ett referensobjekt mer information bland annat om underhållsmässighet, säkerhetsanalysering, vinterförhållanden samt manövrering på distans och direkt manövrering. Syftet med pilotprojektet är att skapa förfaranden för framskridande av väteprojekt och insamling av operationserfarenhet före större anläggningsenheter. Apparaturen skulle placeras i containrar. Pilotanläggningen skulle användas i huvudsak om dagarna, och den skulle inte vara i ständigt bruk. För närvarande är uppskattningen över verksamhetstiden cirka 2 år (2024–2028). Fastigheten delas av Källavägen vars sträckning skulle ändras. Dessutom kan man vara tvungen att göra själva korsningen mellan Källavägen och Atomvägen bredare. Den förbindelse av en elledning på 20 kV som projektet kräver genomförs eventuellt i närheten av korsningen mellan Källavägen och Atomvägen och den skulle gå över Atomvägen.

Projektets miljökonsekvenser som sökanden framfört:

Projektets byggande eller verksamhetstid bedöms inte medföra skadliga konsekvenser för ytvatten, grundvatten eller jordmånen och inte heller för objekt i Natura 2000-nätverket eller skyddsområden som ligger i närheten av projektområdet. Byggandet medför kortvariga bullerverkningar i omgivningen. De närmaste bostads- och fritidsbyggnaderna ligger på cirka 300–400 meters avstånd från projektområdet. Genom en bullermodellering säkerställs att nödvändiga åtgärder beaktas i planeringen för att nivån av omgivningsbuller inte överskrider riktvärden för omgivningsbuller i statsrådets förordning 993/1992 (statsrådets beslut 1992) på de närmaste bostads- och fritidsbyggnadernas gårdar.

Sökandens motivering: "Projektet är inte förenlig med detaljplanen. Projektet anses inte att medföra skada för genomförande av detaljplanen

och därför ansöker man om ett undantagbeslut från detaljplanen. Projektet är betydande för Fortum eftersom genom det skapas förfaranden för framförande av väteprojekt före större anläggningsenheter. Projektet stöder bekämpande av klimatförändringen.”

Plansituation:

För området gäller Lovisa stranddelgeneralplan som godkändes av stadsfullmäktige 10.12.2008. Området har anvisats i delgeneralplanen med beteckningen EN-3: ”Område för energiförsörjning, område för service- och stödverksamheter. På området får man bygga forskningsinstitut som betjäna byggande, energiförsörjning och -produktion av kärnkraftverk, lager-, produktions- och kontorsbyggnader, mötes-, utställnings- och restauranglokaler samt inkvarteringslokaler. På området får man lagra och behandla för byggandet nödvändiga marksubstanser.”

För området gäller en detaljplan som godkändes av stadsfullmäktige 21.1.2009. I detaljplanen har området anvisats med beteckningen T-3: ”kvartersområde för industri- och lagerbyggnader. På området får man placera byggnader och strukturer som är nödvändiga för ett kärnkraftverks byggnadsarbete och verksamhet.”

Hörande av grannar: Sökanden har hört på projektets grannar av vilka finns två. En av grannarna (Lovisa stad) hade inget att anmärka på i ärendet. Den andra grannen lämnade in en följande anmärkning på projektet:

Anmärkning / 5.3.2024

”Platsen där den nya vägen ansluter sig till Källavägen verkar tämligen brant. Att plog- och avfallshanteringsfordon kan komma till tomterna säkerställs. I planeringsbeskrivningen borde Källavägen 71 och 75 också nämnas som användare av Källavägen och inte bara lägerområdet.”

Utlåtanden: Det begärdes utlåtanden av Säkerhets- och kemikalieverket, Räddningsverket i Östra Nyland, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland (NTM), Strålsäkerhetscentralen samt byggnadstillsynen och miljövården vid Lovisa stad.

Säkerhets- och kemikalieverket: *Säkerhets- och kemikalieverket ser ur kemikaliesäkerhetslagens perspektiv inget hinder för att avvika från planen. Den planerade verksamheten är tillfällig och apparatstorleken är liten. Avståndet till de närmaste bostäderna är 300–400 m. Enligt den preliminära layout-bild som är bifogad till begäran om utlåtande kommer väteutrustningen installeras på över 100 meters avstånd från Källavägen som går genom projektområdet. Fortum har beaktat möjligheten att flytta Källavägen, som går genom området till stadens lägerområde, på det sätt att trafiken leds på ett tryggt avstånd från väteutrustningen. Säkerhets- och kemikalieverket påminner att behandling och lagring av väte på över 0,1 ton ska anmälas till den lokala räddningsmyndigheten innan verksamheten inleds. I fall verksamheten utvidgas under projektet på det sätt att mängden av väte som behandlas överskrider 2 ton ska man ansöka tillstånd till verksamheten hos Säkerhets- och kemikalieverket.*

Räddningsverket i Östra Nyland: *Räddningsmyndigheten tar i sitt utlåtande ställning till planen för projektet med stöd av räddningslagen (379/2011). Det rekommenderas med tanke på räddningsväsendet att man hade två rutter som leder till anläggningen. Inga avgöranden i undantagslovet får försvaga kärnkraftverkets säkerhetsarrangemang; inklusive råvattenuttag.*

Strålsäkerhetscentralen: *Strålsäkerhetscentralen konstaterar på basis av de kompletteringar som kom med begäran om utlåtande och de som Fortum levererade att det inte har konstaterats sådana skäl som med tanke på Strålsäkerhetscentralens verksamhetsområde skulle utgöra ett hinder för beviljande av tillståndet.*

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland (NTM-centralen): *Ansvarsområdet för trafik och infrastruktur vid NTM-centralen i Nyland har inget att anmärka på projektet, bara projektets alla åtgärder sker utanför vägområdet. Ansvarsområdet för miljö i NTM-centralen i Nyland hade inget att yttra sig om undantagslovet.*

Som bilaga till tillståndsmaterialet finns NTM-centralen i Nylands utlåtande som gäller behov av ett miljötillstånd i det ifrågavarande projektet. *"NTM-centralen i Nyland anser på basis av den information som framfördes i begäran om utlåtande att verksamheten av Fortum Kalla 1 pilotanläggning för väteproduktion inte är väteproduktion i industriell skala och att anläggningens normala verksamhet inte förorsakar utsläpp i luften eller annanstans i omgivningen. I fråga om verksamhet av denna storleksordning är det lokala räddningsverket tillsynsmyndighet för användning och lagring av farliga kemikalier. Säkerhets- och kemikalieverket övervakar säkerheten hos tryckbärande anordningar. På basis av det som framförts ovan anser NTM-centralen att det inte är nödvändigt att ge bestämmelser i miljötillståndet för verksamhet av Fortums Kalla 1 pilotanläggning och verksamheten behöver således inte ett miljötillstånd."*

Sökandens utredning av projektets förhållande till kärnkraftverket:

Pilotprojektet har presenterats till Lovisa kärnkraftverks organisation, och Plant Health Committee (PHC) tillstyrkte projektet på mötet som ordnades 8.11.2023. Uttag av råvatten planeras tillsammans med Lovisa kärnkraftverk och planen kommer att godkännas av Lovisa kärnkraftverk.

Bedömning och motivering av undantagslovet:

Respons: Ärenden som nämns i anmärkningen gäller den befintliga Källavägen som man redan tidigare har planerat att flytta söderut från området. I den gällande detaljplanen har vägsträckningen för den nuvarande Källavägen inte anvisats utan en ersättande led har märkts ut med en riktgivande detaljplanebeteckning, så frågan har redan tidigare avgjorts genom detaljplanen.

Räddningsverket ansåg i sitt utlåtande att det rekommenderas att man har två rutter som leder till anläggningen och att några avgöranden i undantagslovet inte får försvaga kärnkraftverkets säkerhetsarrangemang; inklusive råvattenuttag. Det är möjligt att ordna en annan rutt genom den nya väg som ska byggas, vilket framgår av situationsplanen. Detta är också möjligt i enlighet med den gällande detaljplanen. Enligt en utredning av säkerhetsarrangemang har Lovisa kärnkraftverk godkänt projektet och råvattenuttag kommer att planeras tillsammans med kärnkraftverket som också godkänner planen separat.

Enligt konsekvensbedömningen, som finns bifogad till tillståndsansökningen, bedöms projektets byggande eller verksamhetens tid inte medföra skadliga konsekvenser för ytvatten, grundvatten eller jordmånen och inte heller för objekt i Natura 2000-nätverket och skyddsområden som ligger i närheten av projektområdet. Byggandet medför kortvariga bullerverkningar i omgivningen. De närmaste bostads- och fritidsbyggnaderna ligger på cirka 300–400 meters avstånd från projektområdet. Genom en bullermodellering säkerställs att nödvändiga åtgärder beaktas i planeringen för att nivån av omgivningsbuller inte

överskrider riktvärden för omgivningsbuller i statsrådets förordning 993/1992 (statsrådets beslut 1992) på de närmaste bostads- och fritidsbyggnadernas gårdar.

Slutsatser:

Pilotanläggningens byggande kan anses lämpa sig för området eftersom området har planlagts för industriell verksamhet och i generalplanen är forskningsinstitut som betjänar energiförsörjning och produktion tillåtna på området. Avstånden till övrig markanvändning är tillräckliga. Utgående från utlåtandena och den utredning som man fått kan man bedöma att projektet inte medför olägenheter för övrig markanvändning. Undantaget leder inte till byggande med betydande konsekvenser och har inte heller annars avsevärda skadliga miljökonsekvenser eller andra avsevärda skadliga konsekvenser. Förutsättningarna för undantagets beviljande uppfylls.

Förutsättningar för undantag (171 § i markanvändnings- och bygglagen):

Kommunen kan av särskilda skäl på ansökan bevilja undantag från en bestämmelse, en föreskrift, ett förbud eller en annan begränsning som gäller byggande eller andra åtgärder och som har utfärdats i denna lag eller med stöd av den.

Undantag får dock inte beviljas, om det

- 1) medför olägenheter med tanke på planläggningen, genomförande av planen eller annan reglering av områdesanvändningen
- 2) försvårar uppnående av målen för naturvården
- 3) försvårar uppnående av målen för skyddet av den byggda miljön
- 4) leder till byggande med betydande konsekvenser eller annars har avsevärda skadliga miljökonsekvenser eller andra avsevärda skadliga konsekvenser.

Undantag från detaljplanen kan beviljas eftersom förutsättningarna för undantag uppfylls.

Bilaga 62

lägeskarta, situationsplan, planutdrag, redogörelse för projektet, inkomna utlåtanden

Föredragning

tf direktören för centralen för näringsliv och infrastruktur Kenneth Albrecht

Förslag

Näringslivs- och infrastrukturnämnden beslutar bevilja fastighet 434-12-1204-2 undantagslov för byggande av en pilotanläggning för väteproduktion på högst 300 m²-vy med tillhörande strukturer och anordningar i enlighet med den bifogade situationsplanen och på de grunder som framkommer närmare av föredragningstexten.

I beslutet ingår ett villkor för bygglovet:

Det ska ordnas två separata rutter som leder till byggplatsen. En plan som gäller uttag av råvatten ska beviljas av Lovisa kärnkraftverk.

Undantagslovet är i kraft i två år inom vilken tid bygglov som motsvarar beslutet om undantagslov måste ansökas.

Beslut

Näringslivs- och infrastrukturnämnden beslutade bevilja fastighet 434-12-1204-2 undantagslov för byggande av en pilotanläggning för väteproduktion på högst 300 m²-vy med tillhörande strukturer och

anordningar i enlighet med den bifogade situationsplanen och på de grunder som framkommer närmare av föredragningstexten.

I beslutet ingår ett villkor för bygglov:

Det ska ordnas två separata rutter som leder till byggplatsen. En plan som gäller uttag av råvatten ska beviljas av Lovisa kärnkraftverk.

Undantagslovets är i kraft i två år inom vilken tid bygglov som motsvarar beslutet om undantagslov måste ansökas.

Denna paragraf justerades omedelbart.

För kännedom

Den sökande
Byggnadstillsynen
Stadsplaneringsavdelningen
Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland
